

Cultuurdragers schrijven boek over godshuis

Geheimen Scheemder hervormde kerk belicht

Van onze verslaggever
Marcel Looden

■ SCHEEMDA – De Nederlands hervormde kerk aan de Torrenstraat in Scheemda is verkocht, na bijna vijf eeuwen trouwe dienst. Het aantal bezoekers was te gering. De Stichting Oude Groninger Kerken is nu de eigenaar. De overgebleven lidmaten bezoeken nu kerken in de wijk Eexta. Hun oude godshuis vergeten doen ze natuurlijk niet. Ze willen de kerk zelfs eren met een boek en hebben Jan Pieter Koers en Jan Groenbroek gevraagd zo'n werk te schrijven. Beide cultuurdragers van de gemeente Scheemda hebben ja gezegd. Koers belooft een leuk boek, met mooie anekdotes uit de achttiende eeuw.

Koers, amateurhistoricus uit Midwolda, schreef reeds een boek over de hervormde kerk in Eexta en bouwde zo een grote feitenkennis op. Kennis, die hij ook bij zijn huidige klus kan gebruiken. Koers is dan ook

▲ Jan Pieter Koers (links) en Jan Groenbroek voor de kerk waarover ze een boek, vol met anekdotes, gaan schrijven.

Foto: Dennis Beek

degene die het historisch verhaal vanaf de bouw van de kerk in 1515 op papier zet. Hij gaat zelfs nog verder terug en ver-

telt over de eerste kerk van Scheemda. „Die is in de dertiende eeuw gebouwd, maar verdween door de inbreuk van

de Dollard. De A7 loopt nu, waar die kerk stond. In 1515 is een nieuwe kerk gebouwd, een katholieke. Na 1594 is ze her-

vormd.” De vrijzinnigen zwaaiden er niet altijd de scepter, zo weet Koers. In de achttiende eeuw, toch de tijd van de Verlichting, was er ene dominee Kuypers. „Een roemrucht man, van wie het nodige bekend is. Hij was van een opwekkingsbeweging en heel streng. Vrouwen vielen flauw tijdens zijn diensten. Pas na de Franse tijd is de kerk steeds vrijzinniger geworden.” De grote tegenstelling met de hervormde gemeente in Eexta ontstond ook in die periode, door de komst van een orthodoxe dominee naar die wijk. „Alle orthodoxen gingen toen naar Eexta en die scheiding is tot de dag van vandaag altijd gebleven. De lidmaten, die nu naar Eexta gaan, hebben daar ook enige moeite mee.”

In november al moet het boek klaar zijn. Beide schrijvers wacht een fikse klus, maar Koers gaat er vanuit dat ze het redden. Hij heeft enige krenten in de pap al bij de hand, anekdotes die het boek verluchten. Hier is er eentje uit de achttiende eeuw. „De school-

meesters werden toen door de kerk benoemd. Je had ene Harm Bus, die op visite ging naar Midwolda met zijn vrouw. Beiden werden daar dronken. Vooral zijn vrouw. Op de terugweg viel ze steeds en hij werd zo kwaad dat hij haar sloeg. De volgende dag moesten ze voor de kerkenraad verschijnen, zij met twee blauwe ogen.”

Anekdotes worden zeker ook door Groenbroek geleverd. De baas van het Grunneger Cultuurcentrum in Scheemda schrijft over het sociale en culturele leven in de twintigste eeuw, voorzover dat een band had met de kerk. „Je had verschillende clubs en verenigingen die vanuit de kerk waren ontstaan”, vertelt Groenbroek. „Ik moet mijn informatie voor een belangrijk deel halen uit interviews met mensen die bij de clubs betrokken zijn geweest. Het wordt nog behoorlijk hard werken.” Maar dat hebben Groenbroek en Koers er wel voor over. „Het is een stuk algemene geschiedenis van Scheemda en het is goed als dat wordt vastgelegd.”

09 25-1-01